

”

MAN HAR BRUG FOR BÅDE HJÆLP OG HELD

Unge fortæller om deres
erfaringer som uledsagede
flygtninge i Danmark

Børnerådet

FORORD: MERE FOKUS PÅ STØTTE OG OMSORG / 3
OM UNDERSØGELSEN / 5

HVAD FORTÆLLER EKSPERTGRUPPEN? / 7

Ankomsten til Danmark / 7
Asylcenteret – tryghed og travlhed / 8
Mødet med Udlændingestyrelsen / 10
Uddannelse og arbejde / 14
At skabe og have gode relationer i Danmark / 15

ANBEFALINGER TIL FAGGRUPPER FRA DE UNGE / 19

Anbefalinger til politiet / 19
Anbefalinger til asylcenteret / 19
Anbefalinger til Udlændingestyrelsen / 19
Anbefalinger til kommunen / 20
Anbefalinger til kontaktperson/personlig repræsentant/frivillige og andre / 20
Anbefalinger til politikerne / 20

BØRNERÅDET MENER / 21

Prioritering og systematik i kommunerne / 21
Hjælp til at komme i gang med et dansk hverdagsliv / 21
Mere tillid / 21
Opholdstilladelsen skal gælde i en længere periode / 22

FÅ MERE AT VIDE / 23

Undersøgelsen er finansieret af VELUX FONDEN

VELUX FONDEN

FORORD

MERE FOKUS PÅ STØTTE OG OMSORG

Hvert år kommer flere hundrede børn under 18 år alene til Danmark som flygtninge. De er en særligt udsat gruppe, der – blandt andet ifølge Børnekonventionen – har krav på særlig beskyttelse. Det betyder, at vi som fagpersoner og myndigheder er forpligtede til at møde dem på en ordentlig og omsorgsfuld måde.

Denne publikation, der er blevet til med støtte fra VELUX FONDEN, giver et indblik i, hvordan uledsagede mindreårige flygtninge oplever deres ankomst til Danmark, det at blive en del af asylsystemet, og hvordan de selv vurderer deres fremtidsperspektiver i Danmark.

De uledsagede mindreårige flygtninge er en kompleks sammensat gruppe. Det kræver ressourcer og styrke at rejse alene fra sit hjemland, og det er de færreste, der kommer til Danmark uden barske historier i bagagen.

For nogle af de unge har den første tid i Danmark været utryk, nogle er blevet mødt med mistillid fra myndighederne, og nogle har

mødt fagfolk og frivillige, der har gjort en stor positiv forskel for dem. Disse erfaringer skal vi bruge til at skabe forandringer for andre børn og unge, der ankommer alene som flygtninge til Danmark.

De unge i undersøgelsen vil meget gerne tage aktiv del i det danske samfund og har klare ideer om, hvad der hjælper det på vej, fx sprogfærdigheder, uddannelse, arbejde og et aktivt fritidsliv. Det skal især kommunerne hjælpe de unge med ved systematisk at afdække deres personlige og uddannelsesmæssige behov ud fra et helhedssyn og sikre de rette tilbud og støtte.

De unge fortæller, at det er svært at komme i kontakt med danskere, og at de ikke føler sig på lige fod med andre danske unge. Deres primærnetværk består af professionelle, frivillige og andre flygtninge, og de unge er derfor meget fokuserede på at skabe relationer, som ikke er betingede af, at de er uledsagede mindreårige flygtninge.

På trods af modstand og daglige udfordringer drømmer de unge de samme drømme som andre danske unge, og de har klare ønsker for fremtiden, særligt i forhold til uddannelse og job. Jeg håber, at både fagfolk og politikere vil lytte til de unges erfaringer og anbefalinger, så vi kan skabe de bedst mulige rammer for denne gruppe af børn og unge, der i høj grad har brug for vores hjælp og støtte.

PER LARSEN

Formand for Børnerådet

AS2

Ansøgningsskema

Ansøgning om forlængelse af tidsbegrænset opholdstilladelse på baggrund af asyl – ansøger er under 18 år

Jeg tog med to politimænd. Den ene sad ved siden af mig, og den anden kørte. Ham ved siden af mig tilbød mig tyggegummi, og jeg tænkte, de var søde, og jeg stolede en lille smule på dem – du ved, det gjorde mig bedre tilpas. Men jeg vidste ikke, hvor vi skulle hen, vi talte ikke rigtigt.

Krav om biometri på opholdskort

Et barn under 18 år, som bor hos forældremyndighedsindehaveren i Danmark, skal normalt ikke have et opholdskort. Barnet kan dog ønske få et opholdskort. Hvis barnet ønsker et opholdskort, skal barnet have optaget biometri (digitalt ansigtsfoto og fingeraftryk) til opholdskortet i forbindelse med indgivelsen af ansøgningen.

Hvis barnet ikke bor hos forældremyndighedsindehaveren i Danmark, men hos plejeforældre eller nær slægtning, skal barnet et opholdskort. Barnet skal have optaget biometri (digitalt ansigtsfoto og fingeraftryk) til opholdskortet i forbindelse med indgivelsen af ansøgningen.

I kan læse mere om opholdskort med biometri på sidste side i dette skema og på www.nyidanmark.dk/opholdskort.

Sådan gør I

- Udfylder og underskriver dette skema.
- Vedlægger nødvendige dokumenter.
- Afleverer ansøgningen til Borgerservice i Udlændingestyrelsen eller til det lokale politidistrikt. I kan også sende ansøgningen til Udlændingestyrelsen, Rymsgade 53, 2100 København Ø.

Hvilken dokumentation skal I vedlægge?

- Kopi af alle sider i barnets pas
- Evt. 2 stk. pasfoto af barnet (kun hvis barnet ønsker opholdskort)

Indgivelse af personlige data

OM UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen om unge uledsagede flygtninge er sat i værk af Børnerådet, fordi disse unge er en særligt udsat gruppe, og fordi der i disse år kommer mange unge uledsagede flygtninge til Danmark. Børnerådet ønsker med undersøgelsen at bringe de unges erfaringer og anbefalinger i spil, så myndigheder og fagfolk kan blive bedst muligt rustet til at tage imod denne gruppe flygtninge.

Børnerådet samlede i foråret 2015 en ekspertgruppe med i alt seks unge uledsagede flygtninge med opholdstilladelse til en række gruppemøder. Gruppemøderne foregik primært på dansk, suppleret med engelsk. Citater på engelsk er i publikationen oversat til dansk.

Ud af de seks unge er fem drenge og én pige, og de unge var mellem 16 og 21 år, da de deltog i ekspertgruppemøderne. Fem af de unge er oprindeligt fra Afghanistan og én oprindeligt fra Iran. Ved mødernes begyndelse havde de unge været i Danmark mellem syv måneder og syv år.

OM BØRNERÅDETS EKSPERTGRUPPER

Børnerådets inddragelse af børn og unge bygger på en grundantagelse om, at børn er eksperter i deres eget liv og de særlige livssituationer, de befinder sig i.

Ekspertgrupperne består typisk af mellem fire og ti børn eller unge, som har særlige erfaringer inden for et bestemt område. Formålet med grupperne er at få specialiseret og konkret viden om netop disse erfaringer.

Ekspertgrupperne er med til at sikre, at børnenes og de unges oplevelser og anbefalinger bliver inddraget, når myndigheder tager beslutninger, som angår den aktuelle gruppe af børn.

HVAD FORTÆLLER EKSPERTGRUPPEN?

ANKOMSTEN TIL DANMARK

Det første, der møder de unge uledsagede flygtninge, når de ankommer til Danmark, er ofte det danske politi, typisk ved grænsen eller på Københavns Hovedbanegård. De unges oplevelser af det danske politi kan være præget af tidligere negative erfaringer fra deres hjemland eller fra flugten til Danmark. Det kan fx betyde, at de unge forbinder politiets autoritet med utryghed, mistillid og vold. De unge i undersøgelsen har meget forskellige opfattelser af det danske politi – både positive og negative – men overordnet beskriver de politiet som en neutral aktør. Der er dog et par af de unge, der har bidt mærke i nogle konkrete oplevelser i forbindelse med mødet med politiet.

Flere af de unge fortæller, at de i mødet med politiet har følt sig utrygge og nogle deciderede mistænkeliggjorte. Milad, der var 17 år ved ankomsten, fortæller fx, hvordan han var både bekymret og

ANTAL PERSONER UNDER 18 ÅR, DER HAR ANSØGT OM ASYL SOM ULEDSAGET FLYGTNING I DANMARK

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal ansøgere	529	432	282	355	354	818
Antal opholdstilladelser*	114	188	172	82	51	156

*Opholdstilladelsen gives ikke nødvendigvis samme år, som der ansøges.

Kilde: Udlændingestyrelsen – tal og fakta 2013 & 2014

forvirret under køreturen i politibil gennem skovområdet til asylcenter Gribskov:

”Efter måske en halv time fór vi vild midt i skoven. Jeg kan ikke lide skove, og det var nat. De sagde: ’Vi er kede af, at vi er faret vild’, og jeg var sådan: ’Hvad foregår der, hvorfor er vi faret vild?’”

Omid blev taget uden billet i Jylland af en togkontrollør. Tog-

kontrolløren ringede til politiet, og Omid, som dengang var 13 år, blev frihedsberøvet:

”Vi var fire drenge, og politiet tog os med til politistationen. De andre ville videre til Sverige, men jeg ville gerne blive, for jeg var bange og lidt syg. I to dage var jeg i fængsel, eller ikke fængsel, men en celle.”

At Omid endte i netop Danmark var relativt tilfældigt, fortæller han,

og det samme gælder for de andre unge i undersøgelsen.

Aida var 17 år, da hun kom til Danmark. Hun oplevede at blive mødt med mistillid af politiet, som gav hende et skidt første-håndsindtryk af Danmark:

”Den første person, jeg mødte i Danmark, var politimand. Og helt ærligt, så behandlede de mig ikke godt. De spurgte, om jeg havde legitimation, og jeg sagde nej. Og så råbte de næsten: ’Hvordan kan vi så vide, at du hedder Aida, og at du fortæller sandheden?’ De sagde også: ’Vi kan finde dig på Facebook og dine fingeraftryk i et andet land, og så kan vi se, om du lyver.’ Mit første indtryk af Danmark gjorde mig bange.”

Nogle unge har også oplevet venlighed, der har gjort mødet med politiet og tiden mellem politiets registrering og ankomsten til asylcenteret til en positiv oplevelse:

”Jeg tog med to politimænd. Den ene sad ved siden af mig, og den anden kørte. Ham ved siden af mig tilbød mig tyggegummi, og jeg

tænkte, de var søde, og jeg stolede en lille smule på dem – du ved, det gjorde mig bedre tilpas. Men jeg vidste ikke, hvor vi skulle hen, vi talte ikke rigtigt,” fortæller Milad.

ASYLCENTERET - TRYGHED OG TRAVLHED

Når de unge er blevet registreret af politiet, bliver de transporteret til et af de asylcentre, hvor de uledsagede mindreårige bor. De unge i undersøgelsen beskriver enstemmigt ankomsten til asylcenteret som en positiv oplevelse. Det er dejligt og trygt at møde landsmænd på centeret, og de fortæller om et imødekommende personale, der – trods åbenlys travlhed – også forsøger at yde individuel omsorg:

”Man kunne godt snakke med de voksne på asylcenteret, men de havde ikke så meget tid, fordi der bor rigtig mange på asylcenteret, der har brug for alle mulige ting. De har ikke så god tid til at sidde og snakke om din familie og sådan noget. Men der var en dame, der

sad hos mig om natten, når jeg ikke kunne sove. Så snakkede vi om alle mulige ting. Det var rart,” fortæller Omid.

Milad blev også taget godt imod: “Efter jeg havde sagt farvel til politimændene, gik jeg til Røde Kors-medarbejderne. De registrerede mig og spurgte, om jeg var sulten og viste mig så mit værelse.”

Mens oplevelsen hos politiet for Milad var blandet, var mødet med Røde Kors-medarbejderne entydigt positivt:

”Røde Kors folkene var meget søde og venlige. Man kunne bare se forskellen.”

For Zakir var det også en lettelse at komme til asylcenteret, hvor der både var landsmænd og venligt personale:

”Jeg havde været to uger i Pakistan med menneskesmugleren, så det føltes trygt, da man mødte nogle afghanere, man kunne snakke med. Personalet var også meget søde, jeg havde to kontaktpersoner, som hjalp rigtigt meget. Det tog lige et par dage, før jeg fik en kontakt-

ET TYPISK FORLØB FOR ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE, DER FÅR OPHOLD

-
- 1 Registrering hos politi
  - 2 Den unge bliver transporteret til et asylcenter
  - 3 Asylsamtale hos Udlændingestyrelsen med bisidder fra Røde Kors
  - 4 Imens asylsagen behandles af Udlændingestyrelsen, bor den unge på asylcenter og går i Røde Kors-skole eller et lignende kommunalt tilbud
  - 5 Den unge får tildelt en personlig repræsentant fra Røde Kors
  - 6 Hvis den unge får opholdstilladelse i Danmark, visiterer Udlændingestyrelsen den unge til en kommune
  - 7 Kommunen afgør, hvor den unge skal bo, fx i en lejlighed, et botilbud eller lignende
  - 8 Den unge flytter til den anviste bolig i kommunen
  - 9 Den unge får en midlertidig forældremyndighedsindehaver
  - 10 Den unge får et almindeligt hverdagsliv med skolegang, uddannelse, fritidsjob, arbejde, venner, netværk m.m.
  - 11 Den unge skal - afhængigt af opholdsgrundlag - søge om forlængelse af opholdstilladelsen.

Der sker mange ting på et asylcenter – nogle er kede af det, nogle har selvmordstanker, andre er vildt glade, hvis de har fået opholdstilladelse.

person, men så vidste jeg, hvor jeg skulle henvende mig både omkring min sag, men også praktiske spørgsmål, fx hvis jeg skulle til læge.”

Samtidig fortæller flere af de unge også om et barskt og ressourcekrævende miljø på asylcentre – både for beboere og personale – som er præget af uro, konflikter og personlige tragedier.

”Der var nogle, der havde fået afslag. De var helt nede. Den ene hældte syre i sin mund. Og nogle gik ud i køkkenet og smadrede det hele. Jeg er vant til, der er uro og vold i Afghanistan, så det var mere sådan ’Okay, der sker et eller andet.’ Der sker mange ting på et asylcenter – nogle er kede af det, nogle har selvmordstanker, andre er vildt glade, hvis de har fået opholdstilladelse,” fortæller Zakir.

Tiden på asylcenteret går primært med at vente på myndighedernes afgørelse om opholdstilladelse. Flere af de unge har oplevet relativ kort sagsbehand-

lingstid – typisk fordi de har været så unge – hvilket ifølge de unge er vigtigt for at kunne komme videre med tilværelsen i Danmark. For Samir gik det dog ikke hurtigt:

”Jeg ventede et år på at få opholdstilladelse, hvor jeg boede på asylcenteret. Jeg var meget nervøs og tænkte ’Hvad skal jeg lave?’. Så det var lidt svært.”

MØDET MED UDLÆNDINGESTYRELSEN

Når de uledsagede mindreårige flygtninge søger om asyl, skal de til en eller flere samtaler i Udlændingestyrelsen. Her skal de unge gøre rede for, hvem de er, hvorfor de søger asyl, og hvordan de er kommet til Danmark. Det er Udlændingestyrelsen, der afgør, om de unge kan få opholdstilladelse i Danmark. De unge i undersøgelsen har haft relativt forskellige oplevelser med Udlændingestyrelsen og asylsamtalen.

Nogle unge peger på, at tolkesituationen er problematisk

og udfordrende, fx i forhold til regionale sproglige forskelle og muligheden for at skifte tolk undervejs. Andre har følt sig mistænkeliggjort og nævner særlige spørgeteknikker – fx spørgsmål der skal afsløre uoverensstemmelser eller huller i den unges forklaring – som en stressfaktor. For andre igen har samtalen med Udlændingestyrelsen ikke gjort særligt indtryk.

Flere af de unge i undersøgelsen fortæller, at de ikke har haft overblik over processen i forbindelse med deres asylansøgning. Særligt de yngste har oplevet det som et uigennemskueligt forløb, og de har ikke forstået alvoren i det. Den unges bisidder eller personlige repræsentant – hvis den unge har nået at få tildelt sådan én – spiller en stor rolle i forhold til at støtte den unge undervejs i processen og vejlede om blandt andet rettigheder:

”Hvis jeg ikke havde haft min repræsentant, havde jeg nok haft det meget hårdt. Jeg var heldig, fordi min repræsentant var frivillig,

REGLER FOR OPHOLDSTILLADELSE OG FORLÆNGELSE AF OPHOLDSTILLADELSE

Unge uledsagede flygtninge kan få opholdstilladelse i Danmark af forskellige årsager. De mest almindelige er, at den unge anerkendes som flygtning eller får opholdstilladelse som mindreårig – enten på grund af manglende modenhed til at gennemgå asylproceduren, eller fordi en hjemsendelse vil stille den unge i en reel nødsituation. Opholdstilladelsen er altid midlertidig.

Asyl

Hvis den unge anerkendes som flygtning og får asyl, kan opholdstilladelsen vare i op til fem år. Når den unge ansøger om forlængelse, vurderer Udlændingestyrelsen, om begrundelsen for opholdstilladelsen stadig er til stede.

Opholdstilladelse som uledsaget mindreårig

Hvis den unge har fået opholdstilladelse, fordi han eller hun er mindreårig, udløber opholdstilladelsen, når den unge fylder 18 år. Efter at den unge er fyldt 15 år, skal han eller hun søge om forlængelse af opholdstilladelsen hvert år.

For at få lov til at blive i Danmark efter det fyldte attende år skal den unge søge om opholdstilladelse på et andet grundlag end det at være mindreårig. Et andet grundlag kan fx være, at den unge har boet i Danmark i en årrække og har opnået stor tilknytning til det danske samfund, mens tilknytningen til hjemlandet er meget lav.

Kilde: Udlændingeloven

De stillede en masse spørgsmål, der virkede mærkelige – som trick-spørgsmål. De samme spørgsmål på forskellige måder.

og officielt kunne jeg have ham indtil jeg blev 18 år. Jeg har stadig kontakt med ham,” som Milad siger.

Zakir, der dengang var 12 år, havde svært ved at gennemskue samtalen og forstå situationen: ”På et tidspunkt begyndte de at spørge mig, hvem der havde lært mig at sige de ting, jeg sagde. De troede ikke på mig. Jeg forstod ikke rigtigt spørgsmålet. Og så spurgte han mig, hvad asyl betød. Så svarede jeg: ’At bo i et andet land, det må betyde asyl.’”

Flere unge fortæller, hvordan de følte, de blev forsøgt narret og forvirret under deres asylsamtale:

”De stillede en masse spørgsmål, der virkede mærkelige – som trick-spørgsmål. De samme spørgsmål på forskellige måder. Under hele samtalen følte jeg, at de ikke troede på mig, så det var ikke en særlig rar oplevelse. Også fordi tolken var fra Irak og nogle gange havde svært ved at forstå, hvad jeg mente,” siger Milad.

Milad fortæller desuden, hvordan han følte sig presset til

at beholde en tolk, han ikke var tilfreds med:

”Jeg sagde, jeg ville have en anden tolk. Min repræsentant sagde, at jeg kunne spørge. At jeg havde ret til det. Den, der interviewede mig, sagde, at det var muligt, men at jeg måtte forstå, at det kunne have konsekvenser. Han straffede mig på en måde, når jeg spurgte om det, fordi en af konsekvenserne var, at min næste samtale måske ville være om seks måneder. Det er det værste, du kan sige til en, der venter på svar på et asylcenter. Så jeg sagde: ’Lad os fortsætte’. Så det var ikke særlig rart.”

Flere af de unge i undersøgelsen peger på, at også ansøgningen om forlængelse af opholdstilladelse ved opholdstilladelsens udløb er en opgave præget af nervøsitet, bekymring for fejl og en konstant erindring om, at den unge er flygtning med en usikker fremtid. Zakir, der var i gang med at afslutte 10. klasse på efterskole, da han skulle søge om forlængelse,

fortæller, hvordan han oplevede presset:

”Efter omkring en måned ringede jeg til Udlændingestyrelsen og spurgte, om de havde kigget på min sag. Den havde de så ikke fået. Jeg blev lidt bekymret – kan det passe, der ikke er sket noget der? Det var også midt i eksamen, så det var lidt stress.”

Der hviler et stort ansvar på de unge i forhold til selv at holde styr på processen omkring ansøgning om forlængelse af deres opholdstilladelse. Et ansvar, som de er meget alene med – og som samtidig er utroligt afgørende. Zakir beskriver følelsen sådan:

”Når man er sig selv, så er man mere ansvarlig, så skal man selv klare det hele, og man ved ikke, om det er rigtigt eller forkert. Jeg har sådan en følelse, hvor jeg ikke rigtig føler mig tryk, når mine forældre ikke er der.”

Når de unge har fået opholdstilladelse, er det Udlændingestyrelsen, der afgør, i hvilken kommune de unge skal bo. Det er

et gennemgående træk, at de unge er i tvivl om, hvor stor indflydelse, de selv har på deres boligsituation. Aida fortæller, hvordan hun fx oplevede først at blive spurgt til råds og derefter, at der i praksis ikke var blevet lyttet til hende:

“De spurgte mig, hvor jeg gerne ville bo, og jeg sagde København, og hvis det ikke var muligt så Sjælland. Men jeg tror ikke, at de lyttede til mig. Og de sendte mig til Jylland.”

Det er gennemgående, at de unge gerne vil bo i større byer og mange gerne i nærheden af København. De unge giver udtryk for, at det er nemmere at få skabt nye relationer, og at der er flere sociale, uddannelses- og jobmæssige tilbud i de større byer.

BOLIGVISITERING

Når den unge har fået opholdstilladelse og skal flytte fra asylcenteret, er det Udlændingestyrelsen, der beslutter, hvilken kommune den unge skal bo i.

Udlændingestyrelsen tager udgangspunkt i kommunekvoter og personlige forhold, og der bliver taget særligt hensyn til, om den unge uledsagede har netværk – fx slægtninge – i Danmark.

Herefter er det den pågældende kommune, der har ansvaret for at finde en bolig til den unge. Det kan fx være særlige botilbud, bofællesskaber, egen lejlighed eller anbringelse på institution eller hos en plejefamilie.

Kilde: Integrationsloven og Serviceloven

UDDRAG FRA BØRNEKONVENTIONEN

ARTIKEL 20

1. Et barn, der midlertidigt eller konstant er afskåret fra sine familiemæssige omgivelser, eller som af hensyn til sit eget bedste ikke kan tillades at forblive i disse omgivelser, har ret til særlig beskyttelse og bistand fra statens side.

ARTIKEL 22

1. Deltagerstaterne skal tage passende forholdsregler til at sikre, at et barn, som søger flygtningestatus, eller som anses som flygtning i overensstemmelse med gældende international eller national ret og praksis, uanset om det kommer alene eller er ledsaget af sine forældre eller af anden person, får passende beskyttelse og humanitær bistand og nyder de rettigheder, som er angivet i denne konvention og i andre internationale instrumenter vedrørende menneskerettigheder eller humanitære forhold, hvori den pågældende stat deltager.

UDDANNELSE OG ARBEJDE

Uddannelse, arbejde og sprog er for de unge hinandens forudsætninger. Det danske sprog er nøglen til uddannelse og arbejde, og samtidig er det at tage en uddannelse eller have et arbejde en af de bedste måder at lære sproget på. For de unge handler uddannelse, arbejde og sprog desuden om identitet, netværk og ønsket om at kunne bidrage til samfundet i almindelighed og have sin egen økonomi. Som Aref siger:

“Arbejde er den vigtigste del af vores liv, og det er bedst, når man arbejder, tjener penge og lærer noget – også sproget. Jeg har selv oplevet, at det hjælper rigtig meget at arbejde.”

Flere af de unge fortæller også, at det har været en svær overgang i forhold til arbejde og uddannelse at komme fra deres hjemland til Danmark. Det fortæller Aida om:

“Det er meget svært at finde et job, fordi noget, der måske var en kompetence i vores land, er ikke specielt her. Her er folk bedre til

Måske havde man en god uddannelse i vores land, men vi kan ikke dokumentere det, vi kan ikke bevise noget.

teknologi, og de ting, vi kan, er ikke en kompetence og er ikke brugbart her. Jeg havde et job i Afghanistan, og da jeg kom her, fortalte jeg dem, at jeg kan de her ting. Så sagde de, at det kan alle i Danmark.”

Aida peger også på en anden problematik, der gør det svært for de unge flygtninge at få mulighed for og lov til at bidrage til samfundet og til at komme i gang med en hverdag i Danmark:

”Måske havde man en god uddannelse i vores land, men vi kan ikke dokumentere det, vi kan ikke bevise noget. Og skolerne stoler ikke på, at vi har bestået eksaminer. Den danske regering regner med, at vi har alle dokumenter med os, men de burde vide, at nogle mennesker har haft problemer, der er sket noget med dem, og de er flygtet. Hvordan kan vi så have alle dokumenter med hertil?”

De unge oplever generelt, at der stilles meget høje formelle krav til dem for at kunne blive i Danmark, som de er bekymrede for ikke at kunne opfylde, fx krav til uddannelse

og arbejde. Ikke desto mindre er de ambitiøse og har store drømme – og de forsøger at leve op til kravene.

”Det er ikke nok bare at gå i skole for at få opholdstilladelse. Man skal også gøre en masse andre ting. Det er meget vigtigt, at man er i kontakt med danskere,” siger Aref, der både har opsøgt frivilligt arbejde, foreningsliv og praktik for at få det bedst mulige udgangspunkt for opholdstilladelse.

Samtidig er det ikke alle unge flygtninge, der har ressourcer til at gøre alle de ting. Som Zakir siger:

”Det er bare ekstremt svært, når man vokser op i et land, hvor der er krig, og folk måske har psykiske problemer. Hvordan skal de så klare at få fx et års midlertidig opholdstilladelse og prøve at integrere sig? Man har brug for både hjælp og held.”

AT SKABE OG HAVE GODE RELATIONER I DANMARK

De unge fortæller, at de har brug for støtte og tryghed, når de ikke har familie tæt på. Derfor er det

også vigtigt for mange at møde landsmænd. Samtidig er de fleste også meget opmærksomme på at få skabt kontakt til etniske danskere. Som Aref siger:

”Hvis man nu fik en dansk kæreste, så var det dobbelt hjælp til at lære sprog og kultur at kende og blive integreret i Danmark.”

De unge fortæller også, at deres boligsituation optager dem meget. Det handler, som Aida fortæller, om boligens geografiske placering, hvor de større byer er i høj kurs, men også om boligformen, altså hvordan de unge bor og med hvem. Dette er forbundet med et dilemma hos de unge, som handler om, at de både vil etablere en så dansk tilværelse som muligt, fx ved at bo alene eller sammen med danske unge, men samtidig har de også brug for trygheden i at bo sammen med andre flygtninge eller landsmænd. De unge har i det hele taget meget forskellige ønsker til boligform, og de efterlyser desuden hjælp til at finde studiebolig eller lejebolig, efter de er fyldt 18 år.

Der gik et år, før jeg begyndte at få venner.

De unge er ivrige efter at blive en del af et fællesskab, der ikke er baseret på deres flygtninge-identitet. Et 'dansk' fritidsliv og fritidsjob bliver af de unge nævnt som vigtige indgange til det danske samfund. Samtidig giver de udtryk for, at det kan være svært at få etableret kontakt til etniske danskere:

"Det er svært at forstå de danske værdier og svært at kommunikere med folk. Folk synes, man er mærkelig, hvis man ikke tilpasser sig, og det er svært at blive accepteret. Derfor føler man sig også ensom. Der gik et år, før jeg begyndte at få venner," fortæller Zakir, der oplevede, at et efterskoleophold gjorde en stor positiv forskel for ham.

Den kulturelle udveksling bør dog ikke kun gå én vej. De unge vil fx gerne fortælle om og fremvise deres tilværelse på asylcenteret og bosteder til andre danske unge for at gøre afstanden mellem flygtninge og danskere mindre.

Samtidig med at de unge er opmærksomme på at få skabt nye

og gode relationer, har de også brug for privatliv og for at kunne beholde deres 'secrets of life', som Aida kalder det. Den balancegang kan være svær at finde for både frivillige, professionelle og de unge selv. Og når man som asylansøger har gennemgået en proces baseret på spørgsmål og svar, kan det være udfordrende på ny at sætte grænser i forhold til, hvad man har lyst til at dele:

"Måske har nogle mennesker ikke haft et særligt godt liv tidligere. Og når vi kommer her, er alle meget opsatte på at vide noget om os. Og de har mange spørgsmål – vores klassekammerater, vores kontaktperson – de har for mange spørgsmål om vores liv, som vi foretrækker ikke at svare på. Samtidig vil vi ikke bygge en væg omkring os selv, så folk ikke kan komme tæt på os. Jeg er meget forvirret omkring det; burde jeg fortælle om mit liv eller ej?" fortæller Aida.

”

Det er svært at forstå de danske værdier og svært at kommunikere med folk. Folk synes, man er mærkelig, hvis man ikke tilpasser sig, og det er svært at blive accepteret. Derfor føler man sig også ensom.

UDLÆNDINGESTYRELSEN
BORGERSERVICE

ANBEFALINGER TIL FAGGRUPPER FRA DE UNGE

ANBEFALINGER TIL POLITIET

- gør en lille gestus til en fast del af proceduren, når den unge afhentes og registreres. Fx kan politiet tilbyde den unge te, tyggegummi eller sige noget (børne-)venligt, der letter stemningen.
- vær opmærksomme på, at den unge står i en utryk situation. Medarbejdere bør være rolige og imødekommende. Det kan også være med til at skabe en tryk stemning, hvis der er en kvindelig betjent tilstede.
- udarbejd letforståelig information målrettet børn og unge om, hvad der sker ved ankomsten til Danmark og umiddelbart efter.
- hav fokus på, at de medarbejdere, der møder den unge, er fagligt rustede til at arbejde med børn og unge med en anden kulturel baggrund end dansk.

ANBEFALINGER TIL ASYLCENTERET

- brug beboernes egne ressourcer. De beboere, der kan overkomme

det, kan fx fungere som mentorer for nyankomne.

- fokuser på mere inddragelse af og medbestemmelse til den unge. Det handler blandt andet om muligheden for at spise, når beboerne har lyst fremfor kun i bestemte tidsrum, og om hvem den unge bor sammen med.
- lad tidligere asylansøgere kvalitetssikre informationsmaterialet på centrene.
- sørg for tid til, at personalet kan give individuel omsorg til de mindreårige.
- fokuser på fysisk aktivitet, fx ved at tilbyde teamwork til forebyggelse af konflikter mellem beboerne imellem.
- åbn centeret for det omkringliggende samfund, fx med besøg af danske skoleklasser.
- hent den unge uledsagede flygtning hos politiet, når den unge er blevet registreret som asylansøger. Gerne sammen med en beboer fra asylcenteret fra den unges eget land, så den unge kan tale sit eget sprog og føle sig tryk.

- følg den unge til og fra interview i Udlændingestyrelsen.
- hav en fast, dagligt tilgængelig psykolog tilknyttet.

ANBEFALINGER TIL UDLÆNDINGESTYRELSEN

- tydeliggør proceduren for ansøgning om forlængelse over for den unge og udbyg vejledningen. Fx ved at tydeliggøre og eksemplificere krav og forslag til vedlagt dokumentation, påminde den unge om ansøgningsfrist for genansøgningen og sørge for, at den unge modtager kvittering for afleveret ansøgning.
- skab et mere tillidsfuldt udgangspunkt for asylsamtalen og tilbyd en efterfølgende kortere samtale, hvor den unge fx kan få forklaret, hvorfor der bliver brugt særlige spørgeteknikker, fx 'trick-spørgsmål'.
- hav fortsat fokus på tolkesituationen. Det er vigtigt, at den unge får forklaret tolkens rolle og sine rettigheder i forhold til tolkningen. Et eventuelt

ønske om anden tolk må fx ikke have store konsekvenser for sagsbehandlingstiden.

- sørg for forventningsafstemning mellem myndigheder og den unge, i forhold til hvor stor indflydelse den unge har på sin egen boligsituation.
- send indkaldelsesbrevet til asylsamtalen i Udlændingestyrelsen med styrelsen som afsender og ikke politiet.

ANBEFALINGER TIL KOMMUNEN

- sagsbehandleren har en tættere kontakt med den unge.
- udarbejd en plan for den unges fremtid sammen med den unge.
- tildel en kontaktperson til den unge straks ved ankomst.
- giv støtte til at finde en bolig, når den unge fylder 18 år. Fx ved at sikre hjælp til at blive skrevet op til en studiebolig.
- gør en indsats for at rekruttere danske venskabsfamilier til de unge uledsagede flygtninge.
- fokuser på at formidle brede almene ungdomskulturtilbud,

der ikke er forbundet med de unges flygtningeidentitet.

- fokuser på at hjælpe de unge i gang med fritidsaktiviteter samt giv hjælp til at søge økonomisk støtte.
- rekrutter interesserede unge flygtninge til at holde oplæg på kommunens skoler om livet som uledsaget mindreårig.
- tilbyd den unge at komme på efterskole eller højskole.

ANBEFALINGER TIL KONTAKT-PERSON/PERSONLIG REPRÆSENTANT/FRIVILLIGE OG ANDRE

- forventningsafstem i forhold til relationen mellem den unge og kontaktperson eller den frivillige ved første møde, fx om graden af fortrolighed.
- vær opmærksom på og respekter, at den unge ikke nødvendigvis har lyst til at dele sin historie.
- vær opmærksom på, at den unge lærer at gøre tingene selv, så kontaktpersonen ikke blot – velmenende – overtager opgaver.

- formidl basal samfundsviden til de ældre uledsagede, fx viden om lægebesøg, betaling af regninger og lignende.

ANBEFALINGER TIL POLITIKERNE

- giv opholdstilladelsen for en længere periode, end den gives i dag.
- giv mulighed for praksisprøve, hvis den unge mangler dokumentation for tidligere uddannelse.
- skab bedre mulighed for at komme til og fra asylcenteret, fx gennem bedre forbindelser med kollektiv trafik og gratis transport indtil opholdstilladelse.

BØRNERÅDET MENER

PRIORITERING OG SYSTEMATIK I KOMMUNERNE

De unge i undersøgelsen har en stærk vilje til og et stort ønske om at blive aktive medborgere i det danske samfund. Det bør kommunerne støtte de unge bedst muligt i. Derfor anbefaler Børnerådet, at kommunerne altid foretager en systematisk afdækning af den enkelte unges behov for særlig støtte og af den unges personlige og faglige kompetencer. Afdækningen skal munde ud i en handleplan, der beskriver, hvilke tiltag, der skal sættes i værk for at sikre den unges psykiske, fysiske og sociale udvikling bedst muligt. Det er Børnerådets opfattelse, at det ikke sker tilstrækkeligt systematisk og ensartet i dag.

Nogle kommuner er vant til at modtage uledsagede mindreårige flygtninge, og de har specialiserede tilbud til netop denne gruppe unge. Andre kommuner har langt mindre erfaring med at modtage og hjælpe de uledsagede unge. Derfor anbefaler Børnerådet, at

der oprettes et rådgivningstilbud i fx Socialstyrelsen, der kan bistå kommunerne med specialiseret viden på området. Sådant et tilbud kan også være med til at styrke videndelingen, så de gode erfaringer med at tage mod de unge kan komme til gavn i alle kommuner.

HJÆLP TIL AT KOMME I GANG MED ET DANSK HVERDAGSLIV

Børn og unge, der er kommet til Danmark alene, har brug for netværk, der kan udfylde den plads, en familie normalt optager. De unge synes selv, det er en vigtig forudsætning for at få skabt sig et så normalt hverdagsliv som muligt. Men så længe de mest møder professionelle og andre flygtninge, er det svært for alvor at fungere og føle sig som en del af det danske samfund. Det skal vi hjælpe dem endnu mere med, end vi gør i dag.

Børnerådet mener, at alle uledsagede mindreårige skal have tilbudt en frivillig mentor eller en venskabsfamilie, som kan

hjælpe dem i gang med et dansk hverdagsliv. Det er to metoder, der har vist sig at være gode og effektive indgange til det danske samfund, og det er noget, som de unge efterspørger.

MERE TILLID

De unge giver udtryk for, at politiet og Udlændingestyrelsens tilgang kan få dem til at føle sig utrygge og mistænkeliggjorte i en situation, der i forvejen er præget af utryghed, uvished og bekymring.

De unges erfaringer giver anledning til at overveje, om myndigheder og fagfolk formår at differentiere mødet med voksne flygtninge og mødet med mindreårige flygtninge godt nok. Noget tyder på, at man glemmer, de er børn. Børnerådet anbefaler, at myndigheder og fagfolk i endnu højere grad arbejder for at skabe en tillidsfuld og tryk stemning i dialogen med de unge. Det kan fx handle om at undgå trick-spørgsmål, at være lydhør over for, om den unge er tryk ved tolken og om at sikre, at den

unge forstår formålet med og sine rettigheder i asylprocessen.

OPHOLDSTILLADELSEN SKAL GÆLDE I EN LÆNGERE PERIODE

De unge i undersøgelsen prøver at se bort fra, at de har en usikker fremtid i Danmark. I stedet anstrenger de sig for at få en så normal hverdag som muligt – også selv om deres opholdstilladelse kun gælder for en kort periode. Det er tydeligt, at de unge oplever et stort pres, når de skal ansøge om få deres opholdstilladelse forlænget eller skal søge om en ny tilladelse.

Børnerådet mener, at opholdstilladelser som minimum skal gælde indtil barnet fylder 18 år. Det vil skabe langt mere kontinuitet i de unges liv, så de kan koncentrere sig om uddannelse, fritidsjob, fritidsliv osv. Opholdstilladelser, der gives til de lidt ældre ansøgere, bør minimum gælde i to år. Det betyder, at hvis en person får sin første opholdstilladelse som 17-årig, skal han eller hun tidligst søge igen som 19-årig. Sådan en model giver

de unge mere tid til at bearbejde eventuelle traumer og etablere en reel hverdag. Det vil også give dem tid til at udvikle personlige og faglige kompetencer, der rustet dem til livet som voksen.

FÅ MERE AT VIDE

- Om at være ny i Danmark hos Udlændingestyrelsen www.nyidanmark.dk
- Om den gode modtagelse i kommunerne www.dengodemodtagelse.dk
- Om bofællesskaber for unge uledsagede flygtninge hos Dansk Flygtningehjælp www.integrationsnet.dk
- Om asylcentre og personlige repræsentanter hos Røde Kors www.rodekors.dk

"MAN HAR BRUG FOR BÅDE HJÆLP OG HELD"

Unge fortæller om deres erfaringer som uledsagede flygtninge i Danmark

Udgivet af Børnerådet, oktober 2015

ISBN: 978-87-90946-26-5

Grafisk design: Peter Waldorph

Tryk: Rosendahls

Fotos: Anne-Li Engström og Andreas Grubbe Kirkelund

Tekst og redaktion: Anna Eistrup, Suzanne Ryding Rosenkilde
og Flemming Schultz, Børnerådets sekretariat

Undersøgelsen er finansieret af VELUX FONDEN

**Tak til alle i ekspertgruppen for jeres tid og mod
til at fortælle om jeres oplevelser og erfaringer.**

Når man er sig selv, så er man mere ansvarlig, så skal man selv klare det hele, og man ved ikke, om det er rigtigt eller forkert. Jeg har sådan en følelse, hvor jeg ikke rigtigt føler mig tryk, når mine forældre ikke er der.

BØRNERÅDET
VESTERBROGADE 35A
1620 KØBENHAVN V
TLF.: 33 78 33 00
WWW.BRD.DK